

[Komunitní knihovna v praxi na příkladu Knihovny Václava Štecha ve Slaném](#) [1]

Autor:

- [KUČEROVÁ, Zoja](#) [2]

Číslo:

- [2019, ročník 28, číslo 2](#) [3]

Rubrika:

- [Trendy v knihovnách](#) [4]

Klíčová slova:

- [Knihovna Václava Štecha Slaný](#) [5], [role knihoven](#) [6], [rozvoj knihoven](#) [7]

Region:

- [02 Středočeský region](#) [8]

[Městská knihovna ve Slaném](#) [9] od roku 1997, kdy oslavila sté výročí svého založení, nese jméno Václava Štecha. V. Štech, spisovatel, dramatik, učitel, novinář, se velmi výrazně zasloužil o otevření slánské veřejné knihovny s počtem 2 031 svazků.

Knihovna se několikrát stěhovala, až v roce 1960 zakotvila v budově bývalé piaristické koleje na Masarykově náměstí, kde sídlí dosud. Na ploše 322 m² najdete oddělení pro dospělé, oddělení pro děti, studovnu s regionálním fondem a depozitem pro 17 500 svazků knih. V roce 2014 prošla hlavní budova dílčí rekonstrukcí, při níž byl kompletně obnoven atriový dvůr. Na severní a jižní straně dvora byly otevřeny a zaskleny dvě čtveřice arkádových oblouků, čímž se výraz dvora přiblížil původnímu baroknímu řešení a dal tím možnost vytvoření tzv. letní čítárny s připojením na wifi. Jediným multifunkčním prostorem je Klub K, který byl v době vzniku primárně určen dětem (prevence kriminality), ale dnes se zde odehrávají aktivity různého typu, zaměření a pro věkově různé cílové skupiny. Knihovna má dvě pobočky – první v ZŠ Na Dolíčkách a druhou v městské části Dolín.

Něco málo ze statistiky – dnes má knihovna 3 020 čtenářů, z toho 1 035 dětí do 15 let. Během roku připravíme a uskutečníme zhruba 320 akcí, kterých se zúčastní 12 200 lidí.

V roce 2015 jsme udělali poprvé v historii knihovny dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zjistit, jak jsou uživatelé knihovny spokojeni s prostorem, vybavením, nabídkou služeb atd. Nevím, jak to bývá jinde, ale naši uživatelé spokojeni byli, tedy alespoň ti, kteří se do výzkumu zapojili. My jsme byli samozřejmě rádi za slova chvály, ale věděli jsme, že knihovnu chceme dál rozvíjet, že stěžít bude stačit mít v knihovně pouze regály s knihami, ale že musíme své služby rozšiřovat.

S příchodem nových moderních technologií, elektronických médií jsme si říkali, co budeme dělat, jestli opravdu bude docházet k neustálému poklesu čtenářů, zda nebude stále menší a menší zájem o klasické tištěné dokumenty. Těší nás, že opak je pravdou. Nicméně do nabídky jsme postupně začali zařazovat programy, u kterých jsme si říkali, že takový v naší obci není. A tak se pomalu z naší knihovny, o které si spousta lidí myslí, že se zde musí jen šeptat nebo si někde v koutku tiše číst, stává komunitní centrum s bohatou nabídkou. Mimochodem, to o šeptání a tichém čtení si o nás

myslí hlavně ti, kteří k nám nechodí. Posuďte sami, co je pravda.

Do projektu [S knížkou do života \(Bookstart\)](#) [10] jsme nadšeně skočili rovnou po hlavě. Vždyť si tak můžeme připravit půdu pro naše další čtenáře! Je pravda, že zkušenosti s prací s takto malými dětmi jsme neměli. Na prvních několik lekcí jsme se ale nechali inspirovat jinými knihovnami, poradily kamarádky z mateřinek. Máme klub Čítálek, ve kterém je registrováno 56 mrňousků od pěti měsíců do tří let. Setkáváme se jednou za měsíc, program je komponovaný, složený z různých činností. S dětmi a maminkami (ale i tatínky) si povídáme, čteme, zpíváme, hrajeme si, cvičíme, hrajeme dětem jednoduchá divadla a samozřejmě tvoříme. Vždy seznamujeme rodiče s novými knihami pro děti v tzv. Mílině okénku. Program nám zabere zhruba 30 minut.

[11]

[12]
Čítálek - seznamování s novými knihami

[13]
Čítálek - hudební nástroje

[14]
Čítálek - hraní na boomwhackers

[15]
Čítálek - výtvarné tvoření

V roce 2014 jsme začali intenzivně spolupracovat s [Informačním centrem pro mládež](#) [16] a jeho zahraničními dobrovolníky. Od té doby jsme již dvakrát zrealizovali týdenní programy pro žáky základních a studenty středních škol s názvem Nesud' knihu podle obalu (projekt Živá knihovna), které měly vyvrátit u dětí zažitá stereotypy o jiných národech a národnostech. Dětem se moc líbili dobrovolníci z cizích zemí (čím byla jejich země vzdálenější, tím byli vyhledávanější). Komunikační jazyk byla angličtina nebo němčina, takže si děti mohly současně vyzkoušet, jak na tom jsou s cizím jazykem. K dispozici jsme samozřejmě měli tlumočníky, ale děti si hravě poradily. Dobrovolníci, kteří jsou u nás ve městě v Informačním centru pro mládež na stáži a bývají z různých zemí světa, dochází pravidelně každý týden do knihovny a zapojují se do aktivit s dětmi.

[17]
Živá knihovna - co je stereotyp

[18]

[19]
Živá knihovna – povídání se zahraničními dobrovolníky

Kdo by se na ně netěšil na letní prázdniny? Kdo by je neměl rád? Když se nás opakovaně v infocentru rodiče a prarodiče dotazovali, co mohou dělat s dětmi, které tu mají na prázdninách, nebo když jim ekonomická situace nedovoluje někam vyjet, vymysleli jsme (NE)obyčejné prázdniny s knihovnou v zahradě kina. Snažíme se, aby byl jeden den v týdnu po celé prázdniny připraven nějaký dopolední program. A zájem je opravdu veliký. Vedle toho pořádáme čtyři turnusy týdenních příměstských táborů pro 130 dětí.

[20]
(NE)obyčejné prázdniny – divadlo v zahradě

[21]

[22]

(NE)obyčejné prázdniny – dílničky s rodiči

Stále častěji se setkáváme s dětmi, které jsou zaškatulkovány do skupiny s různými DYS. Jsou to většinou děti, které jsou velmi šikovné, manuálně zručné. Připravujeme pro ně program Čtení, hraní a tvoření s knihou. Nenásilnou formou jim nabízíme knihy, podle kterých si mohou pro sebe nebo své blízké nebo kamarády něco vyrobit. A kniha jim v tom může pomoci. Když je to navíc z recyklovaného materiálu, nemá to chybu – hodně věcí za minimální náklady. Další bonus nám i dětem přináší fakt, že na tyto dílničky chodí různé děti, vzájemně si pomáhají, baví se a kamarádí. Knihovna jim tato setkání umožňuje.

Od dětí bychom mohli plynule přejít k dospělým. Název akce Setkávání pro seniory jsme změnil na Setkávání (nejen) pro seniory, abychom docílili prolínání generací. Někdy se nám to daří více, někdy méně. Záleží vždy na tématu, které k povídání vybereme. Když si kolegyně z knihovny před dvěma lety udělala kurz a stala se lektorkou 1. stupně pro trénování paměti, rozjeli jsme i to. Hrátky s pamětí se konají buď u nás v knihovně, nebo pro jiné klienty v penzionu, kde se senioři schází.

[23]
Setkávání - povídání o stromu života

[24]
Setkávání - výlet do Zlonic

[25]
Setkávání - vytváření dekorací z chvojí

[26]
Setkávání - vánoční posezení

[27]
Setkávání - účastníci

[28]

[29]
Hrátky s paměťí v plném proudu

[30]
Hrátky s pamětí - kvíz

[31]
Hrátky s pamětí - rébusy

[32]

Pořádáme i čtení v domově s pečovatelskou službou

Další ukázkou souznění generací je tzv. Babinec. Název si kolegyně vymyslely samy. Pro scházení si vybraly sobotu dopoledne a společně tvoří, popíjí se čaj nebo káva a povídá se. O životě, kdo chce, tak o rodině, zájmech, výletech, zážitcích.

Několikrát jsme společně s Českým zahrádkářským svazem připravili velké výstavy květin, ovoce, bylinek a různé zeleniny, kterou si zahrádkáři vypěstovali na svých zahradách. Jeden víkend v září knihovna rozkvetla a rozvoněla se.

[33]

Výstava připravená ve spolupráci se zahrádkáři

Pak už byl jen pomyslný krůček k Férové snídani (poprvé v roce 2015) a založení Semínkovny (v roce 2018). Na půdě knihovny se sešla a dále schází další komunita lidí, která by třeba neměla žádný důvod k nám přijít. A teď ho má. A o to mám jde.

[34]
Férová snídaně - domácí pomazánky

[35]
Férová snídaně - ochutnávka

[36]
Férová snídaně - předávání receptů

[37]
Férová snídaneň - šití sáčků na potraviny

[38]

Férová snídaně – stánek Integrované střední školy Slaný (dnes Střední odborné učiliště Slaný)

Poznámka na závěr – shrnutí koncepce komunitních aktivit slánské knihovny je k dispozici i formou videozáznamu příspěvku předneseného na konferenci [TEDxSlany](#) [39], která proběhla 23. března 2019:

Fotografie pocházejí z archivu Knihovny Václava Štecha ve Slaném.

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-2/komunitni-knihovna-v-praxi-na-prikladu-knihovny>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-2/komunitni-knihovna-v-praxi-na-prikladu-knihovny>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/kucerova-zoja>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-2>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/trendy-v-knihovnach>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/knihovna-vaclava-stecha-slany>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/role-knihoven>
- [7] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/rozvoj-knihoven>

- [8] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/regiony/02-stredocesky-region>
- [9] <https://www.knihovnaslany.cz/>
- [10] <http://www.skvizkoudozivota.cz/>
- [11] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova22.jpg>
- [12] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova23.jpg>
- [13] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova21.jpg>
- [14] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova20.jpg>
- [15] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova24.jpg>
- [16] <http://www.icmslany.cz/>
- [17] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova7.jpg>
- [18] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova8.jpg>
- [19] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova10.jpg>
- [20] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova11.jpg>
- [21] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova12.jpg>
- [22] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova13.jpg>
- [23] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova17.jpg>
- [24] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova18.jpg>
- [25] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova16.jpg>
- [26] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova19.jpg>
- [27] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova15.jpg>
- [28] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova3.jpg>
- [29] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova4.jpg>
- [30] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova5.jpg>
- [31] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova6.jpg>
- [32] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova14.jpg>
- [33] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova25.jpg>
- [34] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova27.jpg>
- [35] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova28.jpg>
- [36] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova2.jpg>
- [37] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova26.jpg>
- [38] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/606/kucerova1.jpg>
- [39] <http://tedxslany.cz/>